

Skriftlig årsberetning for DN Sorø

8. november 2017

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Indledning	2
Bestyrelsens arbejde.....	2
Bestyrelsens høringssvar.....	3
<u>Arbejdsgrupper</u>	4
Ad hoc arbejdsgruppe: Bod med informationsmateriale	4
Ad hoc arbejdsgruppe: Kommunalvalg 2017	4
Affald og Genbrug.....	4
Natur- og fredningsgruppen.....	5
Hasselmusens beskyttelse	5
Klima- og agenda	5
Kommunikation	5
Naturpleje	6
Sags- og Plangruppen	7
Markante sager.....	7
Markante arrangementer	9
Skovmærkasser i Sorø Kommune	10
Sporgruppen.....	10
Store Åmose	11
Turgruppe.....	11
Vandløb.....	11
<u>Fora</u>	11
Dialogforum med Parnas- Natur og Aktivitetspark	11
DNs repræsentantskab	11
DNs samråd for region Sjælland.....	12
Grønt Forum	12
Organisationsudvalget	12
Naturplejenetværk	13
Følgegruppe EU Life Projekt Østdanske Højmoser – Store Åmose	13
Frivilligcenter Sorø.....	13
Grundvandsråd Sorø.....	13
Netværk for lokale webredaktører	13
Sorø Kultur- og Fritidscenter	14
TV 2 Øst repræsentantskab.....	14
Opsamling	14

Indledning

Denne skriftlige beretning for DN Sorø er bestyrelsens gennemgang af de fleste af vores aktiviteter i det forløbne år. Den er blevet til i et samarbejde med vores mange arbejdsgrupper og repræsentanter i fora, som hver for sig beretter fra sit felt.

DN Sorø har ca. 900 medlemmer, hvoraf de 115 er nyindmeldte, som følge af sekretariatets telefoniske medlemstegning i Sorø kommune. Den målrettede hvervning foregik i april og maj.

Vi har pt. registreret 40 som værende aktive medlemmer. Hvert år i december gennemgår vi listen af aktive. Nogen falder fra og nye kommer til. Sådan vil det nok altid være med frivilligt arbejde. Vi er en levende og dynamisk organisation. Der er som altid brug for flere aktive, og der er opgaver nok både til hænder og hoveder.

De mange aktive medlemmer er baggrunden for, at vi har en velfungerende DN afdeling. Uden dem ville DN Sorø være langt mindre synlig. De aktive er organiseret i 10 arbejdsgrupper, som hver har en tovholder, der løbende melder tilbage til bestyrelsen og Podio, om hvad der foregår i gruppen. Podio er en digital samarbejds- og sagsstyringsplatform for de aktive.

Arbejdsgrupperne er pulsen i foreningen. Med arrangementer, ture og faglige udspil af høj kvalitet er de uvurderlige for os. Der skal derfor lyde en tak til alle, der hver på sin måde, yder en indsats for DN Sorø.

Denne skriftlige beretning suppleres af en mundtlig beretning, som formanden aflægger på Årsmødet onsdag den 8. november 2017.

Bestyrelsens arbejde

Bestyrelsen leder den lokale afdeling og træffer de beslutninger, som er med til at fremme foreningens formål på lokalt plan. Den har 12 medlemmer og holder møde en gang om måneden bortset fra juli. Suppleanter og øvrige aktive indbydes altid til at deltage i møderne, hvor der gennemsnitlig deltager 10 – 11 personer. En gang om året indbyder bestyrelsen til et social arrangement for de aktive, der udover et kort fagligt oplæg byder på lidt at spise og mulighed for samvær, hvor det sociale og den uformelle dialog er i højsædet.

Bestyrelsen efter konstitueringen d. 8. november 2016. Fra venstre: Jan Woolhead, Ragnhild Lindsø (suppleant, men indtrådt i bestyrelsen marts 2017), Rolf Lehrmann (næstformand), Niels Hilker (formand), Line Petersen, Simone Andersen (suppleant), Jan E. Pedersen, Jeppe Jørgensen, Nils Kruse, Søren Mogensen (udtrådt af bestyrelsen i marts 2017). Benny Werge, Henning Bussenius-Larsen, Michael Daugård og Bent Jyderup var fraværende.

Bestyrelsens høringsvar

Bestyrelsen har i løbet af året sendt flere høringsvar til relevante myndigheder. Oplægget er normalt kommet fra kommunikationsgruppen på baggrund af input fra en eller flere arbejdsgrupper eller enkeltmedlemmer.

Overnatningskapaciteten på Sorø Camping

Sorø Camping ønsker at udvide fra 200 til 212 campingenheder. DN Sorø har sendt en kommentar om, at vi umiddelbart ikke har indvendinger, idet vi dog forudsætter, at Sorø Kommune i forbindelse med efterfølgende tilladelser og dispensation fra søbeskyttelsen, dels stiller krav om en form for afskærmende beplantning og dels følger op på, at dette også effektueres.

Endvidere, at Sorø Kommune sikrer, at en eventuel afledt terrænændring ikke indebærer tilkørsel af jord udefra, og ikke får et omfang, der vil påvirke oplevelsen af søen som landskabsэлемент.

Planlægning for Kongskilde Friluftsgård

I forbindelse med ejerskiftet på Kongskilde Friluftsgård har Sorø Kommune udarbejdet et forslag til kommuneplantillæg, hvor lokalplanens formål rummer brede muligheder for blandet bolig og erhverv. DN Sorø har i den forbindelse advaret mod denne markante ændring af anvendelsesmulighederne. Når dette optages som en del af lokalplanens formål fraskriver Sorø Kommune sig sin planlægningsmulighed og giver plads til en ustyret byudvikling i landzonen.

Handleplan for Natura 2000

Sorø Kommune har sendt naturhandleplaner for kommunens Natura 2000-områder i offentlig høring. I Sorø Kommune har vi 3 Natura 2000 områder. Store Åmose, mv. - Nordlige del af Sorø Sønderskov - Susåen, Tystrup-Bavelse Søen mv.

Sorø Kommunes plan var identisk med den Naturstyrelsen har udsendt året forinden, hvorfor DN Sorø blot genfremsendte høringsvaret fra dengang. Det rummer bl.a. et ønske om en samlet og langsigtet genopretningsplan for naturen i Store Åmosen. En plan, som modvirker den tørlægning og dræning, der er sket i Store Åmosen. Vi mener, at den tidligere vådgøringsplan udarbejdet af COWI for Naturstyrelsen i 2006 må genoplives. På langt sigt bør Åmose Ås naturlige forløb søges gendannet svarende til, hvad der for eksempel er sket for Skjern Å.

Endvidere pegede vi på, at der omkring Tystrup Sø og ved Susåen skal tages særligt hensyn til fuglelivet, så det ikke forstyrres unødigt ved især kanosejlads. Og at det bør præciseres at området udgør den nedre del af en vigtig økologisk forbindelse, der strækker sig fra Åmosen i nord til Tystrup-Bavelse i syd, og som er hjemsted for beskyttede dyrearter som havørnen og hasselmusen.

Udkast til affaldsregulativ

I november 2016 var et nyt kommunalt affaldsregulativ i høring. Det er glædeligt, at der nu bliver en større grad af sortering af affald, herunder bioaffald til biogas og plastik til genbrug. Det er den vej vi skal gå i forhold til at fremme en cirkulær økonomi, hvor ressourcer udnyttes optimalt og genbruges. Godt, at kommunen er med i Affald+, hvilket gør at sådanne initiativer lettere kan løftes. Vi ser frem til, at de nye indsamlingssystemer bliver rullet ud i kommunen – og bliver en del af alles hverdag. I vores høringsvar har vi hilst regulativet velkomment, men også gjort opmærksom på, at hjemmekompostering fortsat bør fremmes.

Arbejdsgrupper

Ad hoc arbejdsgruppe: Bod med informationsmateriale

DN Sorø havde grundlovsdag en bod på festpladsen i Dianalund, hvor vi uddelte informationsmateriale.

Ad hoc arbejdsgruppe: Kommunalvalg 2017

Forud for kommunalvalget den 21. november 2017 har DN Sorø i maj 2017 sendt et notat om problemstillinger og overvejelser inden for natur- og klimaområdet til de opstillede partier og spidskandidaterne i Sorø Kommune. Vi tilbød samtidig at deltage i et møde, hvis der er spørgsmål til notatet eller behov for en uddybende drøftelse. Der har i skrivende stund ikke været holdt møder. Et uddrag af notatet er gengivet i en lokal DN valgfolder, som siden juni er delt ud ved forskellige lejligheder.

DN Sorø afholdt den 25. oktober 2017 et valgmøde om natur, miljø og klima, hvortil samtlige opstillede partier er inviteret. Der berette fra valgmødet i den mundtlige beretning. Forud for valgmødet er der i en folder formuleret 8 spørgsmål til kandidaterne.

Affald og Genbrug

Affaldsindsamlingen var i år den 2. april 2017. Endnu engang lykkedes det succesfuldt at gennemføre indsamling af henkastet affald i Sorø kommune, og med vejret i år på den positive side. Op mod 100 borgere var aktive med indsamling forskellige steder i kommunen, mest i den sydlige del på Sorø bys udfaldsveje, men også nordpå i Dianalund/Stenlille. Endvidere blev adskillige af de mindre bysamfund tilgodeset, så som Munke-Bjergby, Slaglille-Bjernede, Alsted-Fjenneslev og Ruds Vedby, på initiativ af aktive lokalråd, og generelt har hele kommunen efterfølgende kunnet glæde sig over opfriskningen af de smukke omgivelser.

Som i andre år var rastepladsen ved Banevej ved Sorø sø ramme om dagens organisering i kommunens sydlige del, med uddelegering af indsamlingsruter og udlevering af plastiksække og forfriskninger. I år var der endvidere oprettet en tilsvarende lokal "central" for kommunens nordlige del ved Biblioteket i Dianalund.

Der skal rettes en særlig tak til Sorø Lystfiskerforening for deres stærke engagement i at renholde omgivelserne omkring de tre Sorø søer. Takket være dem kan man nu fortsat være sikker på dejlige naturoplevelser omkring søerne. Endvidere var der deltagelse fra nogle af byrådets medlemmer, og vi håber, at der fortsat fremover vil være støtte herfra til at foregå med gode eksempler. Også fra erhvervsside var der opbakning, om end mere begrænset i år, idet en mangeårig støtte fra en markant Sorø-virksomhed i år desværre var faldet fra .

Det kan fortsat være svært at forstå, at der løbende smides så meget affald i naturen. Der blev igen i år indsamlet ca. 1½ tons affald, og mængden kunne have været større, havde der været flere hænder til hjælp. Vi har derfor fortsat forhåbning og tiltro til, at der også til næste års indsamling vil være interesse og engagement og at der vil komme flere frivillige, så man overalt i Sorø kommune fortsat kan få en smuk naturoplevelse. En stor tak til alle der har hjulpet med årets affaldsindsamling i Sorø.

Affaldsindsamling 2017 - formand og næstformand for DN Sorø

Natur- og fredningsgruppen

De fredede alléer har været hovedtemaet for årets arbejde i gruppen.

Til Krebshusalléen er der udarbejdet tekst til skilt, der fortæller om den spændende historie om rundingens

betydning som omladningspunkt og om Krebshuskroens udvikling. Skiltet blev sat op i et samarbejde med Dansk Vejhistorisk Selskab og Sorø Kommune.

Bevarelse af Fægangens allé er en sag, der ikke endnu er afsluttet. Der parkeres ofte i alléen, hvilket angriber træernes rødder. BMX-anlægget er blevet udvidet ind i det fredede område. Så længe Sorø Kommune ikke vil opsætte skilte med parkering forbudt, og så længe kommunen ikke har udarbejdet en plan for BMX anlægget, er Fægangens oprindelige form truet.

Mange drøftelser har der været om alléen på Skælskørvej/Banevej. Den er med accept fra DN Sorø blevet genplantet med nye lindetræer, da de eksisterende træer ikke længere kunne bevares på grund af angreb af kulsvamp. DN Sorø er glade for, at det blev en nyplantning, der bevarer den eksisterende afstand mellem træerne. Gruppen har udarbejdet en tekst til et skilt, der fortæller om Banevejens historie. Dette er sket i et fint samarbejde med Lokalhistorisk arkiv og Sorø Kommune.

Der er behov for, at der udarbejdes plejeplaner for alléerne. Desværre har der ikke været ressourcer til at gennemføre dette arbejde fuldt ud. Det vil blive fortsat i det kommende år.

Gruppen har drøftet naturpolitik dels i form af udarbejdelse af et naturpolitisk oplæg som DN Sorøs indspil i den kommende valgkamp, og dels som kommentarer til DN's udspil til en skovpolitik. Endelig har gruppen kommenteret Sorø Kommunes evaluering af kommunalt ejede gadekær og branddamme. Der vil fortsat blive arbejdet med disse, bl.a. er der gennemført en besigtigelse 15 af de i alt 34 gadekær.

Hasselmusens beskyttelse

Årets eftersyn var præget af at gruppens gps ikke fungerede og kasserne skulle findes visuelt og det betød at nogle kasser ikke er blevet eftersat i år.

Der er nu efter 3 år registreret hasselmus eller hasselmusreder i Nyrup skov i de 5 områder, hvor vi har sat hasselmuskasser op. I en rede fandt gruppen en hasselmusmor med enten 4 eller 5 store unger, hvilket er rekord.

Klima- og agenda

Det ser desværre ud til, at luften helt er gået ud af Kommunens klimaindsats. Vi kan kun opfordre Kommunen til igen at komme på banen – og tilslutte sig DN Klimakommune initiativet og Borgmesterpagten. Det vil kunne give inspiration til at arbejde systematisk med en klimaindsats for nedbringelse af CO2-udslippet. Klimaændringerne er noget, der sker her og nu – og vi har ikke mange år til at vende udviklingen. Kommunens klimahandlingsplan må støves af, og der må sættes folk på opgaven i Kommunens forvaltning.

Kommunikation

Kommunikationsgruppen består af formand og næstformand og har følgende hovedopgaver:

Podio: Gruppen sørger for at alt det som DN Sorø arbejder med, det være sig myndighedsafgørelser og opfølgning på disse sager, dokumenter, intern og ekstern kommunikation, billeder, møder, mails og ture bliver gjort tilgængeligt for alle de aktive i DN Sorø.

DN Sorø har vist vores anvendelse af Podio frem på formandskurser i DN regi, herunder de procedurer vi følger, og håber på den måde at få igangsat endnu større anvendelse af systemet, både i afdelingerne og i sekretariatet.

Nyhedsbrev: Gruppen sørger for at der udsendes nyhedsbreve dækkende arbejdet i DN Sorø og udsendt til alle som ønsker at modtage det ca. hver anden måned. I løbet af det indeværende år er der således udsendt 8 nyhedsbreve, alle af stor faglig kvalitet.

Der er pt. 499, som abonnerer på afdelingens nyhedsbrev.

Pressekontakt: DN Sorø har flere gange været i direkte kontakt med pressen, og bliver generelt behandlet godt og kan få vores historier gengivet.

Efter hvert bestyrelsesmøde orienteres de lokale medier om markante beslutninger, enten i form af pressemeddelelser eller i form af læserbreve.

Alt i alt er der et meget positivt samarbejde med de lokale medier. DN Sorøs medie-kontakter kan ses på hjemmesiden.

Hjemmeside: DN Sorø har i løbet af året opbygget en helt ny hjemmeside (<http://soroe.dn.dk/>). Den nedsatte arbejdsgruppe prioriterede hårdt, hvad det var vi skulle opbygge af sider og hvad vi skulle tage med over fra de tidligere hjemmesider og hvad der skulle opbygges af nyt.

Vi synes selv at resultatet er godt og at det er muligt at holde siderne løbende ajour med primært udviklingen i de lokale sager som vi har klaget over eller følger nøje.

Information om Naturen i Sorø blev vi enige om skulle koncentrere sig om beskrivelse af natur (steder, fauna og flora), som er særlig og/eller sjælden for Sorø kommune. Der er fortsat en del vi kan beskrive, men intensionen om at holde os til det særegne for Sorø kommune har vi overholdt.

Hjemmesiden er en integreret del af DN's hjemmesidesystem, som bl.a. også omfatter Naturninja for de unge og Turmodulet, som benyttes bredt til annoncering af ture og arrangementer i DN regi, herunder affaldsindsamlingen og Naturens Dag. I løbet af den kommende tid er vi blevet lovet at der kommer nogle statistikker, så vi kan se hvor meget de nye hjemmesider bliver besøgt.

Information: Gruppen behandler alle indkomne mails til DN Sorø og sikrer der bliver reageret på alle, hvor der er behov. Siden december 2012 har DN Sorø modtaget over 1700 mails.

Endvidere sammensætter gruppen dagsordenen for bestyrelsesmøderne og udsender efter møderne et beslutningsreferat til alle aktive.

Facebook: DN Sorø er på facebook som en NGO-gruppe under navnet: Danmarks Naturfredningsforening i Sorø. Vi har medio august 2017 i alt 155 følgere, hvilket ikke er så mange, men forhåbentlig kan vi få flere herover tid.

Naturpleje

I 2017 har der i Naturplejegruppen været afholdt det traditionelle høslet i Vaseskov nær Dianalund.

Den 24/6 mødte 13 deltagere op i stærkt vekslende vejr - både sol men også mere eller mindre kraftige byger.

En god del af engen blev slået, da dagens deltagere primært kunne hellige sig leen, mens udtrækning af høet blev gjort i de følgende uger af henholdsvis Værkstedet Åmosen og Sorø kommunes nyttehold. Et samarbejde der nu har foregået i en årrække og som vi er meget taknemmelige for.

Floraen på engen trives rigtigt godt med plejen der nu har fundet sted omkring 9 år og mange af engens fine arter er i fremgang mens problemarterne Ørnebregne og til dels Bjerg-Rørhvene er i tilbagegang.

Voksestederne for Rundfinnet Radeløv har været besøgt og i særdeleshed den store bestand trænger snart til en hånd.

Naturplejegruppen består desværre af så få personer efterhånden, at gruppens fortsatte eksistens er tvivlsom. Gruppens projekt er i sagens natur arbejdskrævende og flere hænder er særdeles påkrævet. Så hvis plejen i Vaseskov og sikring af Rundfinnet Radeløvs voksesteder fortsat skal sikres og eventuelle yderligere plejeprojekter skal søsættes, er det bydende nødvendigt at der mandes op i Naturplejegruppen.

Sags- og Plangruppen

Gruppen mødes en gang hver måned og behandler mindst 20 sager hver gang. På det efterfølgende bestyrelsesmøde fremlægger gruppen udvalgte, relevante sager for bestyrelsen til endelig stillingtagen.

Sagerne drejer sig ofte om landzonetilladelser, men der har også være sager om lokalplaner, kommuneplantillæg, og bygge- og beskyttelseslinjer.

Markante sager

Ulovlig nedlæggelse af markvej ved Alsted. Det er en sag, der går ca. 9 år tilbage, hvor ejeren af Alstedgård dengang forbød adgang til en markvej, som forbandt Hejreskovvej med en anden markvej øst for Alsted, og dermed gav muligheder for en fin rundtur med udkig til Susådalens særlige natur. DN, Friluftsrådet og lokalrådet indbragte sagen for Naturklagenævnet, der fastslog, at adgang til markvejen fortsat skulle være mulig. Derefter pløjede ejeren markvejen op.

Ejeren indbragte sagen for Byretten - og tabte. Kommunen inddrog politiet i sagen med henblik på at få sikret adgang, men lige lidt hjalp det. Undervejs var også Naturstyrelsen blevet involveret, idet lodsejeren havde interesser i forhold til naturgenopretningsprojektet ved Susåen.

Sagen blev mere og mere mudret, og i 2013 besluttede Sorø Kommune at give tilladelse til at nedlægge markvejen, hvilket fik DN Sorø til endnu en gang at indbringe sagen for Natur- og Miljøklagenævnet, som d. 16. juni 2015 ophævede Sorø Kommunes tilladelse, idet de samtidig bemærkede, at det er muligt for ejeren at søge kommunen om etablering af en alternativ adgangsmulighed som grundlag for en ny ansøgning om at nedlægge markvejen. Nævnet siger i sin begrundelse, at markvej har væsentlig rekreativ betydning, idet den giver offentligheden mulighed for at opleve Susåen på relativt tæt hold og muliggør en rundtur ad Hejreskovvej og ind ad markvejen tilbage til Alsted.

Ejeren har på det seneste tilbudt Sorø Kommune et lille stiforløb, som giver mulighed for en rundtur. Men det forløb giver slet ikke den mulighed for at opleve Susåen på relativt tæt hold, som nævnet lægger vægt på. DN Sorø har derfor på den baggrund tilkendegivet over for kommunen, at vi ikke finder ejerens udspil acceptabelt, og vi opfordrer Sorø Kommune til at fastholde kravet om en rundtur, der giver mulighed for opleve Susåen på relativt tæt hold. Og her står sagen i skrivende stund.

Elmebjergvej – selvtægten der betalte sig. Sorø Kommune har givet ejer af ejendommen Centervej 12-38 dispensation fra lokalplanen til at fjerne afskærmende læhegn ud mod Elmebjergvej. Et læhegn ejeren i strid med lokalplanen allerede havde fjernet.

Læbæltet ved Elmebjergvej fjernet – helt

DN Sorø har udtrykt betænkelighed ved, at Sorø Kommunes praksis kun kan opfattes som, at selvtægt betaler sig. Vi er bekymret for denne uheldige følgevirkning af Sorø Kommunes iver efter at tilgodese erhvervslivet.

DN Sorø er glad for kravene om afskærmende læhegn. De er levested for en variation af dyr og planter og kan indgå som spredningskorridor og grøn økologisk kile. De giver endvidere en grøn oplevelse af området og skaber en visuel sammenhæng med den omkringliggende natur.

Mange etableringer af søer. DN Sorø oplever mange landzonetilladelser til etablering af søer. Baggrunden for den store interesse er givet, at søer kan etableres med tilskud.

Det er som udgangspunkt positivt, når landbrugsjord tages ud af drift for at overgå til anden naturtilstand. En sø kan blive en oase af liv i et ofte ensformigt landbrugslandskab.

Sorø Kommune stiller altid en række vilkår i forbindelse med godkendelsen bl.a., at der ikke må fodres eller udsættes fisk eller ænder. Vilkårene stilles for at sikre natur- og landskabsværdierne. Vi har kun i et enkelt tilfælde haft en kommentar i Sorø Kommunes afgørelse, og her blev vores synspunkt imødekommet.

Lovliggørelse af udhuse mv. Sorø Kommune havde forrige år en periode, hvor borgerne kunne få frit lejde til at få "lovliggjort" småbyggeri på ejendommen. De sager har vi modtaget i den sidste periode, i det omfang Sorø Kommunes lovliggørelse medfører en landzonetilladelse, dispensation fra naturbeskyttelsesloven mv. Der har i overvejende grad været tale om småbygninger, som ikke kunne ses eller på anden måde påvirkede naturinteresserne. Vi har derfor ikke haft kommentarer til Sorø Kommunes afgørelser.

Husdyrsager. Sags- og plangruppen kan i tvivlstilfælde eller ved direkte komplicerede sager henvende sig til sekretariatet for at få faglig bistand. Det gør vi ofte ved husdyrsager, der med indviklede beregninger af dyreenheder, ammoniakemission osv. kræver en viden, som gruppen pt. ikke besidder. Der har i den forløbne periode ikke været behov for kommentarer.

Markante arrangementer

Mellem orkaner og klimaændringer. Der var 120 tilhørere til Grønt Forums debataften, hvor meteorolog Jesper Theilgaard med sit foredrag "Mellem orkaner og klimaændringer" fortalte om klimaet og de konsekvenser klimaændringerne medfører. Foredraget var oprindeligt et arrangement af klimagruppen, men Grønt Forum tilbød at betale foredragsholderen mod at stå som enearrangør.

Vandets Dag – Oplev Sorø for oven og bliv klogere på grundvand. Verden over blev der d. 22. marts sat fokus på drikkevand ved FN's temadag "Vandets Dag". I denne anledning inviterede DN Sorø og Sorø Forsyning til et besøg på Vandtårnet ved Pedersborg. Her fik de i alt 80 gæster mulighed for at opleve en hel unik udsigt over Sorø og Pedersborg og høre om grundvandets vej til vores vandhaner.

I Danmark har vi rent drikkevand af høj kvalitet og vi får som nogle af de eneste udelukkende grundvand ud af vandhanen. Denne mulighed skal vi passe på og sørge for at bevare til kommende generationer.

Vejret på dagen var ideelt og de 2 engagerede medarbejdere fra Sorø Forsyning fortalte om vandets og dets vej, og de ansvarlige fra DN Sorø, Simone Andersen og Ragnhild Lindsø sørgede for vådt (postevand), tørt (hjemmebagte boller) og opgaver (7 spændende poster i landskabet omkring vandtårnet)

Vandtårnet vi besøgte stod i sin smukkeste pragt

Jordens Dag-arrangement. På Jordens Dag d. 22. april 2017 havde DN Sorøs klimagruppe arrangeret et besøg hos Karen og Flemming Abrahamsson hos Fornyset Energi i Assentorp. I alt var 50 deltagere dukket op for at høre om alternativt byggeri, bl.a. med stampet og ubrændt ler til gulve og vægge. En byggeform, der kan spare meget energi i forhold til brug af cement i byggeri. Forskellige typer af ovne blev demonstreret, bl.a. masseovne, der kan varme et hus op med kun en fyring i døgnnet. Alle blev meget inspireret af at se og høre den store viden, som ægteparret har opnået, herunder om deres mange forsøg og projekter inden for alternativt byggeri.

Det er i øvrigt meget positivt, at der nu er to projekter baseret på alternativt byggeri i gang i kommunen – begge med placering på Frederiksberg og tænkt som boligområder. Vi opfordrer til, at alle nye boligprojekter tænkes ud fra principperne om bæredygtigt byggeri.

Nattergaleetur. Den årlige Nattergaleetur ved Flommen foregik på Fuglenes Dag d. 28. maj 2017. De 25 deltagere, som var kommet meget tidligt op (turen starter kl. 03:30) blev budt velkommen af Rolf Lehrmann og en Rødstjert, som sad lige over vores hoveder og sang. En fin tur i pragtfuldt vejr, stille og helt uden skyer.

Skovmærkasser i Sorø Kommune

Arbejdsgruppen blev etableret i 2016 for at fortsætte det tidligere arbejde med overvågning og pleje af en række kasser til skovmærken i henholdsvis Grydebjerg Skov og Sorø Sønderskov.

Gruppen fik bevilliget penge fra Grønt Guld til at indkøbe en 4 meter lang stige, således at gruppen kunne vedligeholde de højthængende kasser. P.g.a. store leveringsvanskeligheder er stigen først ankommet efter ynglesæsonen for skovmærken.

Sporgruppen

Gruppen afholdte sit årlige statusmøde i maj, hvor sporenes tilstand blev gennemgået og forårets arbejde med vedligeholdelse m.m. blev planlagt.

Alle spor fik i april og maj et tiltrængt løft, hvor gruppen var sporene igennem med le og ørnenæb. Mange stolper blev udskiftet og flere nye infotavler blev opsat.

Årets sportur blev afholdt i august på Sporet i Løng. DN's næstformand og et bestyrelsesmedlem supplerede med deres store viden, om fugle- og plantelivet i området.

Deltagerne i sporturen på vej ned af Bjerget

Atter engang har gruppens største opgave været, at bekæmpe Bjørneklo på Aage V. Jensen Naturfonds areal i Lynges Eskilstrup. Da forekomsten af Bjørneklo har været særlig stor i år, har gruppen måttet rykke ud fem gange for at færdiggøre arbejdet.

Gruppen har endnu engang fået tilgang af et aktivt medlem, hvilket bl.a. har betydet, at vi flere gange har kunnet mønstre 6 aktive til sporvedligeholdelsen.

Gruppen er nu oppe på 8 deltagere.

Gruppen er stadig åben for nye medlemmer.

En stor ros til gruppen fra tovholderne for en stor og flot indsats.

Store Åmose

Arbejdsgruppen har til opgave at overvåge udviklingen i den del af Åmosen, som ligger i Sorø kommune. Arbejdsgruppen følger og er i dialog med DNs repræsentanter i hhv. Naturpark Åmosens bestyrelse og Naturparkråd samt bidrage til arbejdet i LIFE-projektet. Arbejdsgruppen indgår endvidere i et tværgående

samarbejde med DN Kalundborg og DN Holbæk omkring Åmosen.

I år har arbejdet primært drejet sig om at følge arbejdet i hhv. LIFE projektet (se rapportering under Fora) samt Naturpark Åmosen. DN Sorø har bl.a. udtalt sin støtte til Naturpark Åmosens bestræbelser på at etablere Naturrum ved Åmosen, idet vi bl.a. hæfter os ved, at disse vil medvirke til at flere vil komme tæt på naturen og opleve dyre- og fuglelivet i det åbne og øde landskab.

Turgruppe

Turgruppen blev oprettet i december 2016. I løbet af året er turgruppen gået fra 2 til 5 aktive medlemmer.

Turgruppen har indtil nu stået i spidsen for 2 arrangementer.

I marts blev Vandets Dag afholdt ved Pedersborg vandtårn. Der var ca. 80 deltagere, og arrangementet fik stor opmærksomhed primært pga. mulighed for en god udsigt fra vandtårnet. Deltagere fik derudover viden om grundvand og kunne prøve kræfter med spørgsmål om drikkevand i vores "vandposteløb".

I september afholdte turgruppen Naturens Dag i samarbejde med flere lokale foreninger. Dagen foregik ved Kongskilde Naturcenter og vi havde ca. 200 besøgende. Vi håber at gentage de afholdte arrangementer til næste år, og vi glæder os til at benytte den erfaring, vi som ny gruppe har erhvervet os.

Vandløb

I løbet af året har der ikke været nogle sager om vandløb, så arbejdet har ligget i det lokale og regionale vandråd.

Formålet med møderne i det lokale vandråd var, at klargøre om de foreslåede vandløb opfylder de kriterier, som miljøstyrelsen har stillet, eller om de i givet fald kan bringes til at opfylde kravene. Skønnes det, at et vandløb ikke kan bringes til at opfylde kravene, kan det indstilles til det regionale vandråd, at det tages ud af vandplanen. Det vil så betyde, at vandløbet nedgraderes, men ikke at der er frit slag med hensyn til fremtidig pleje.

I det lokale vandråd har der været tre møder, der alle er foregået på en god og saglig måde. Dermed ikke sagt, at der har været enighed om alle vandløb, hvilket da også har resulteret i et par mindretalsudtalelser fra begge sider. Disse sendes sammen med de øvrige indstillinger videre til det regionale vandråd.

Fora

Dialogforum med Parnas- Natur og Aktivitetspark

Da DN Sorø i sin tid tilbagekaldte klagen til Natur- og Miljøklagenævnet over utilstrækkeligt plangrundlag, blev der stillet halvårlige dialogmøder i udsigt. Målet med disse var og er, at blive orienteret om udviklingen i Parnas Natur- og AktivitetsPark og at få besvaret nogle af de spørgsmål, der viser sig. Der har ikke været holdt møde siden sidst, da orientering er sket via mail, bl.a. om flytning af bålhytten til en placering tættere på Parnashuset, ligesom vi har beklaget et permanent reklamebanner ud mod Parnasvej.

DNs repræsentantskab

Repræsentantskabet er DNs højeste myndighed, og mødes to gange årligt. Det har følgende hovedopgaver:

- Beslutte DN's overordnede politik
- Vedtage foreningens årlige aktivitetsplan og tilhørende budget

- Godkende foreningens årsregnskab
- Vælge præsident, vicepræsident, hovedbestyrelse og udvalgsformænd

Repræsentantskabsmøderne ligger normalt i november og i april. I november 2016 var der møde i Aalborg og i april 2017 blev mødet holdt i Vejle. DN Sorø har to delegerede og er normalt repræsenteret af formanden og næstformanden.

DNs samråd for region Sjælland

Samrådet består af 2 repræsentanter fra hver af regionens 17 afdelinger. DN Sorø repræsenteres af formand og næstformand. Samrådet ledes af et formandskab på 3 med Niels Hilker, Sorø som formand, og har som opgave - ud over gensidig dialog og inspiration - at skrive høringsvar til regionale planer og hvor sager går på tværs af kommunegrænser og berører større områder. Samrådet står for et årligt regionstræf for de aktive medlemmer i Regionen.

I år var der den 23. september et meget vellykket Regionstræf i Odsherred, hvori bl.a. indgik et besøg på den fredede Korevlen og en beretning fra DN's præsident Ella Maria Bisschop-Larsen om DN's udvikling og vilkår siden strukturreformen i 2007. Det blev besluttet, at Regionstræffet i efteråret 2018 skal holdes i Sorø.

Deltagerne i regionstræffet d. 23. september 2017

Grønt Forum

DN Sorø har en repræsentant i Grønt Forum, der er et rådgivende organ for hhv. Teknik- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget i Sorø Kommune. Grønt Forum består pt. af 16 repræsentanter fra grønne organisationer i kommunen og har holdt 3 møder i årets løb, som bl.a. har haft fokus på naturvejlederstillingen og naturcenteret ved Kongskilde.

Organisationsudvalget

DN Sorøs formand, Niels Hilker er udpeget til DN's centrale organisationsudvalg. Udvalget, der består af 8 medlemmer, har til opgave at rådgive Hovedbestyrelsen om, hvordan DN organiserer sig effektivt og demokratisk. Udvalget har derfor særlig fokus på organisationsudviklingen og den interne kommunikation. Der holdes 2 – 3 møder om året. I år har udvalget bl.a. arbejdet med et ny organisatorisk inspirationspris i DN samt rammerne for en kommende "præsidentvalgkamp" i DN. Det forventes, at DN's nuværende præsident ikke genopstiller på Repræsentantskabsmødet i foråret 2018.

Naturplejenetværk

DN's Naturplejenetværk holdt sit årlige træf 12-13/5 i området mellem Esbjerg og Filsø. Her blev der fremvist såvel kommunale som frivillige plejeprojekter ligesom deltagerne i træffet selv udførte diverse pleje i forbindelse med besigtigelserne. Herunder f.eks. i DN Naturfonds Vrøgum Kær, hvor der blev trukket uønsket træopvækst op fra dele af mosearealet.

Et meget fint og udbytterigt træf, hvor 2 fra DN-Sorøs naturplejegruppe deltog. Træffet havde udgangspunkt fra Naturcentret Myrthuegård.

Følgegruppe EU Life Projekt Østdanske Højmoser – Store Åmose

Der har i 2017 været afholdt 2 møder i følgegruppen til LIFE-projekt St. Åmose, hvor DN Sorø har en repræsentant via Grønt Forum.

Status på projektet er her i september 2017 er at naturgenopretningen i Sandlyng Mose er afsluttet med nedgravning af vandstandsede membraner i de centrale dele af mosen ligesom diverse drængrøfter er sløjfede. Formålet er at sikre, at der igen kan etableres aktiv højmose ved at sikre tilbageholdelse af næringsfattigt regnvand og en tilpas høj vandstand i området.

Tilsvarende foregår lignende arbejder i Verup Mose, hvor der aktuelt her ultimo september stadig foregår arbejder i mosen, der er lidt forsinket grundet store regnmængder. Planen er dog at arbejdet gerne skulle færdiggøres i løbet af efteråret. Formålet er de samme som for Sandlyng Mose. I Verup Mose er der dog samtidigt foretages omfattende rydning af træer ligesom overfladetørv er afskrabet i dele af de centrale områder, for at sikre en hurtigere etablering af højmos flora.

Frivilligcenter Sorø

Frivilligcenteret er primusmotor i bl.a. Frivillig Fredag, der holdes sidst i september for alle frivillige. I år var temaet på Frivillig Fredag: "Værdien af det frivillige arbejde". Der deltog 165 frivillige fra rigtig mange frivillige foreninger, kommunalpolitikere mv. og der var beværtning, musik, frivilligpriser og gode historier om den frivillige indsats. Medlemmer af DN opfordres til at deltage i 2018.

Grundvandsråd Sorø

Der har ikke været afholdt møder i Grundvand i 2017.

Netværk for lokale webredaktører

Netværket har været aktivt hele året, især i forbindelse med etablering af de nye hjemmesider og i forbindelse med det nye turmodul. Netværket har løbende håndteret de mange ønsker til de lokale hjemmesider, men savner kraftigt en evaluering af skiftet, herunder muligheden for at kunne se, hvilke sider som benyttes af brugerne, både centralt og decentralt.

Nogle af afdelingerne, herunder DN Sorø, har fået adgang til et værktøj, som eftersøger 'døde' links og stavefejl på siderne, hvilket har hjulpet i arbejdet med disse.

Problemerne med DNS turmodul har været meget store, både funktionelle, informative og med svartiderne ved opstart. Opstart af turmodulet for indtastning af arrangementer kan tage flere minutter, men værre har det været, at informationsniveauet ved de mange fejl, uhensigtsmæssigheder og uforklarligheder har været meget ringe. Netværket er blevet lovet at der sker noget med systemet i løbet af efteråret, så vi venter og håber det bedste.

Netværket har stillet forslag til hovedbestyrelsen om at der fremover bliver mulighed for at afdelingerne får reel indflydelse på de beslutninger der træffes omkring anvendelse af IT i DN med indflydelse på afdelingernes arbejde.

Sorø Kultur- og Fritidscenter

DN Sorø er medlem af Sorø Kultur- og Fritidscenter. Medlemskabet koster 500 kr. om året og giver adgang til at holde alle bestyrelsesmøder og en hel del af øvrige møder på stedet. Et årligt fordelingsmøde fordeler lokaler

mellem de tilknyttede foreninger. Centret er en rigtig god ramme for disse aktiviteter og vi har godt udbytte af medlemskabet.

TV 2 Øst repræsentantskab

Rolf Lehrmann deltager som repræsentant for DN's samråd for region Sjælland i TV2 Øst. Rolf har som sådan deltaget i 2 repræsentantskabsmøder. Det er meget interessant at deltage og blive informeret om de udfordringer der er med de regionale medier og det som TVØst forsøger at gøre, for at holde et højt niveau og for at komme rundt i hele sendeområdet. Repræsentantskabet bliver på møderne stillet en lang række spørgsmål om konkrete programmer med efterfølgende debat. DN er den eneste grønne organisation, som er repræsenteret i repræsentantskabet, hvilket repræsentantskabet selv synes er for lidt, idet de ønsker en så bred folkelig deltagelse som muligt.

Opsamling

I 2017 kan vi se tilbage på et spændende og aktivt år for DN Sorøs mange arbejdsgrupper, ligesom vores ture og øvrige arrangementer har været velbesøgte.

Hvert fjerde år gør vi en særlig indsats for, at natur, miljø og klima indgår i den kommunale valgkamp og får en gunstig placering ved sammensætningen af Sorø Byråd for de kommende fire år. Hvorvidt det lykkes vil vise sig ved valget den 21. november 2017.

For naturen er det desværre ikke uden betydning, hvordan Sorø Byråd er sammensat. Den lokale politiske ledelse har hidtil ikke haft natur, miljø og klima som højeste prioritet, hvilket giver os udfordringer og kræver årvågenhed på naturens vegne.

På landsplan vælger stadig flere at støtte DN's arbejde, og som nævnt har DN Sorø fået 115 nye medlemmer. Det er vi ikke bare stolte af. Det er samtidig med til at styrke naturens stemme markant og understøtte vores arbejde for at gøre Sorø grønnere og renere, og forbedre naturens vilkår. Et arbejde, der naturligvis vil fortsætte i 2018.

Niels Hilker
formand for DN Sorø